

נוכחים: אמיר פלג (יו"ר), רויטל דגיא-בן-יעקב, מארק מרקוס (נציג ציבור), אריק דניאל, אלה פלד (נציגת ציבור), מולי ספקטור, דנה אדמון-אדרי, יובל בר, עדי חמאווי (נציג ציבור), הילה קטרי (מנהלת אגף איכות הסביבה), דודי אלון (סגן ראש המועצה, מחזיק תיק איכות הסביבה). טלי שנער (רכזת מחלקת הבריאות במועצה).
אורחים: שלי סימון, יובל שליידר (נאמני סביבה וחברי ועדת הקיימות של מושב יבול)
התנצל: איתן אהרון.
חסרים: רננה אילן (המשרד להגנת הסביבה). שחר יסינובסקי (יחידה סביבתית).

אישור פרוטוקול

דודי ציין שנושא קרן הניקיון המועצתית הוצג בשיבה הקודמת כאי הצלחה. בזמן שעבר מאז הישיבה הקודמת הצטיירה תמונה טובה יותר וחצי מהתקציב (מיליון ₪) שיועד לקרן מומש. הוועדה ביקשה לקיים ישיבת סיכום על נושא הפרויקט עם ועדת ההיגוי של הפרויקט. הפרוטוקול אושר.

עדכונים

אירוע אכיפה באבשלום – התקיים אירוע גדול בו נחשפה הטמנת פסולת לא חוקית. האירוע טופל על ידי פקחי רט"ג (יחידת ינשוף) ועל ידי האגף. נתנו קנסות ובוצעה אכיפה. **הוועדה** ציינה תמיד שהיא בעד אכיפה חזקה נגד עבריינות סביבתית ושבה את העושים במלאכה.
הילה ודודי הדגישו שנושא הקנסות מטופל אך ורק על ידי התובעת העירונית ומי שיש לו השגות בנושא מופנה לתובעת ולא לאף גורם אחר במועצה.

ישיבת פורום חינוך סביבתי – התקיימה ישיבה טובה בנושא החינוך הסביבתי עם פורום רחב של גורמים מהמועצה, משרד הגנ"ס, הוועדה ומערכת החינוך. נראה שהנושא מתקדם בצורה יפה וחיובית.
קורס נאמני הסביבה – התקיים המפגש האחרון של קורס הנאמנים הראשון. ישנה קבוצה מחויבת של נאמנים. צריך להיות עם אצבע על הדופק ולראות כיצד משמרים את הקבוצה ואת הנאמנים ומלווים אותם בצורה רציפה ומקצועית. בנוסף לקיים מחזור חדש של הכשרת נאמנים.

ישיבה במשרד הגנת הסביבה – התקיימה ישיבה עם הנהלת המשרד במחוז הדרום. **הוועדה** שמעה על הישיבה כבדרך אגב וביקשה לקבל עדכון קצר עליה. **דודי** עדכן שהוקם צוות של המועצה ושל המחוז. מהמועצה יושבים – **גדי, דודי, הילה, דליה** (תכנון). המטרה של הצוות הזה היא המפח"קים הגדולים. באשכול יש 15 מפח"קים בכל מני רמות של פעילות וסדר. ללא קשר לקידום תוכנית הטיפול בפסולת חקלאית ולפיילוט שאמור להתקיים בתלמי אליהו ישנה הבנה שצריך לייצר תוכנית סדורה שתפתור את נושא המפח"קים לעתיד. זה נושא מורכב כי אין במשרד שום דרך רגולטורית לשקם או לטפל במפח"קים כאלו. הצוות הזה יושב ואמור להביא פתרון לסגירת ושיקום המפח"קים. הייתה פגישה שנייה עם משרד הגנ"ס בנושא. המטרה היא לשנות את השיח ולהפוך את המפח"קים לתחנת מעבר מסודרת הכוללת מיון, משקל, מצלמות, אחראי/מנהל. האמירה של המועצה היא שאי אפשר לפנות את

מיליון הטון של הפסולת החקלאית שהצטברו במועצה ויש למצוא פתרון במקום. **הוועדה** ציינה שבארבע השנים האחרונות היא מעורבת לעומק בנושא הפסולת החקלאית, המפח"קים וכו'. קיימנו ישיבות רבות בנושא ונציגי **הוועדה** ישבו בישיבות מצומצמות רבות אחרות. חבל **שהוועדה** מקבלת מידע על נושא זה במקרה וללא כל שיתוף מצד האגף והסגן. היה ניתן לעדכן, היה ניתן להזמין את נציגי הוועדה לשבת בצוות ולייצר שיתופיות ושקיפות. גם אם אין חבר בתוך הצוות אז לכל הפחות לעדכן את הוועדה שזה קיים בכלל.

קמיני עץ במועצה האזורית אשכול

הוועדה פתחה וציינה כי הנושא עלה בוועדה בעבר בצורה לא מסודרת מספיק. המטרה היום היא להניח תשתית דיונית ועובדתית בשביל להקים קבוצת עבודה קבועה בה יהיו נציגי מועצה, נציגי ציבור ונציגי וועדה שיתחילו לקיים שיח ודיון על נושא הקמינים ולייצר מתוך כך מדיניות מועצתית שתהיה ברורה וידועה כבר לחורף הבא. חשוב שלא נגיע שוב בעוד שנה לאותו השיח אלא שנבין שיש כאן בעיה, בעיה שצריכה טיפול וצריכה התייחסות מצד הנהגת המועצה ואגפי המועצה. המטרה היא לייצר מסמך שמתכלל את כל הנושא הזה. היתרון שיש לנו בתהליך הזה הוא שאנחנו לא המועצה הראשונה שעושה זאת ויש לנו דוגמאות שניתן ללמוד מהן ולהסתמך עליהן מרשויות ומועצות אזוריות שכבר בעיצומו של תהליך או ביצעו בעבר תהליך רשותי סביב נושא קמיני העץ. התהליך יכול להסתיים די מהר ברמה העקרונית שלו. הציבור פונה בנושא הזה ומעלה את הנושא הזה. אבל יש כאן עניינים אישיים וקושי מול שכנים וחברים שהקמין מאוד חשוב עבורם. לכן יש צורך לקחת את זה לרמה המועצתית ולתת מענה לתושבים שחוששים לפעול ולהתלונן וזאת בעיקר לנוכח הנזק הבריאותי האדיר שגורמים קמיני העץ ושיפורט בהמשך.

בעלי הניסיון מראשויות אחרות העידו שבמצב הנוכחי לא ניתן למנוע את הפעלת הקמינים הקיימים אך כן ניתן להעביר החלטה בוועדה המחוזית שלא ניתן להתקין יותר קמיני עץ בבתים חדשים. ככה ניתן ליצור צמצום התופעה לעתיד. מתוך כך אפשר להתחיל הסברה ובהמשך אכיפה כלפי קמינים מזהמים שלא עומדים בתקנים. ללא קשר להחלטה בישיבה זו, ההסברה לתושבים שבו יובא מידע בנוגע לנזקים הבריאותיים האדירים ולאופן בו צריך קמין עץ שעומד בתקן לעבוד.

הצגה של נושא הקמינים על ידי יובל ושלי ממושב יבול (חברי ועדת קיימות ביבול, חברי נבחרת נאמני הסביבה) – **יובל ושלי** ציינו שהנושא נהיה חם מאוד באזור. יש הרבה דיבורים על הנושא. **היבט בריאותי**

– בממוצע מתים בשנה 2800 ישראלים מזיהום אוויר. יותר ממאה מחלות מזוהות עם זיהום אוויר ובראשן מחלות לב, נשימה וכלי דם. יש עלות אדירה למשק על התחלואה מנושא זיהום אוויר. בחורף הזיהום מקמיני עץ אחראי ל-30 אחוז מזיהום האוויר. **מדובר על חלקיקים מזהמים קטנים מאוד. גם אם סוגרים דלת או חלון הם נכנסים לתוך הבית. החלקיקים חודרים לגוף וגורמים לתחלואה. זה נפלט לתוך השכונה שלנו והבתים שלנו בשעות הערב והבוקר. לפי נתוני משרד הגנ"ס הזיהום מקמיני עצים הוא הכבד ביותר בפער אדיר על שאר אמצעי החימום. היבט קהילתי** – החוסן של המועצה הוא

הקהילות שלה והקהילות שלה. הבעיה שהנושא מייצר קשיים קהילתיים. מתווספים עוד ועוד ארובות וקמינים וזה יוצר קונפליקטים בין השכנים. יש אמביוולנטיות מול השכנים שהם חברים מצד אחד אבל מייצרים מפגעי זיהום וריח מצד שני. זה יוצר מתחים קהילתיים. פגיעה סביבתית – הקמינים הם מפגע משמעותי שמוסיף לפליטות של המדינה ולהתחממות הגלובלית. חקיקה – ישנם חוקים המגבים את האיסור בשימוש בקמיני עץ. מתוך החומר עולה שהסמכות לאכיפה היא של הרשות המקומית. זה היתרון שלנו, שלא צריך לסמוך על הממשלה והאחריות היא שלנו מה ניתן לקבוע ולעשות בנושא. הרשות יכולה לקבוע חוקי עזר בנושא. יש תקן לתנור הסקה וכנראה שרוב הקמינים לא בתקן – גובה וסוג ארובה, מרחק הארובה מהבית השכן, לחות ורטיבות של עצים וכו'. גם בתוכניות הבנייה ובאישורי הבנייה אין כלל התייחסות להתקנת קמין וארובה. הקמינים מותקנים אחרי שמקבלים את טופס גמר הבנייה (טופס 4). אין היתרי בנייה לארובות ואין מתן תוקף חוקי לשימוש. הוועדה שאלה מה דינו של בית שנבנתה בו ארובה ללא היתר? התשובה היא שהפיקוח של הוועדה המחוזית יכול להגיע ולהטיל קנסות על בעלי הבית. לפי הילה, במקרה של תלונה על זיהום אוויר תגיע היחידה הסביבתית ותמדוד את זיהום האוויר. במקרה של זיהום חריג מתחיל תהליך אכיפת מול בעל הקמין. במידה ולא יוסדר נושא הארובה בקמין המזהם יתחיל הליך מול הוועדה המקומית לאחר פנייה ליחידה הסביבתית. לפי התהליך התושב צריך לפנות למוקד, המוקד פונה לשחר מהיחידה הסביבתית ושחר נכנס לטיפול בנושא ומגיע למדוד את הזיהום. זו התחלה של תהליך מול אותו תושב שכולל גם את נושא פיקוח ואכיפת התכנון והבנייה. לפי הילה, פעמים רבות בונים את הקמין והארובה אחרי שהבית כבר מאושר בוועדות התכנון. דודי ציין שאין מודעות לכך שצריך לעשות תהליך חוקי סטטוטורי. הילה הדגישה שאין מיפוי של מספר הקמינים במועצה. יובל ושלי המשיכו והראו על רשויות שבהן אסרו על הקמת קמיני עצים. בעיריית ת"א אסרו קמינים ישנים אבל גם חדשים.

החלופות הן – מזגן, תנור גז (ניתן להסבר קמין לתנור גז), רדיאטורים, חימום תת רצפתי וכו'. המטרה של כולנו צריכה להיות שלא יהיו אישורים והקמות של ארובות חדשות ובדיקת התקינות והתקינה של הקמינים הקיימים. המטרה היא מועצה ירוקה יותר, בריאה יותר, תושבים מחוברים וקהילות חזקות. דודי ציין שיש אפשרות להדברות בין שכנים ולנסות לגרום להם לבטל את השימוש בקמין. בנוסף דודי הביא דוגמא אישית לפיה אצלו בבית הוא החליט לוותר על קמיני העץ. ההצעה של הסגן היא שצריך להביא הצעת החלטה הצהרתית לפיה עוד שנה יהיה איסור על קמיני עץ במועצה. צריך לסמן את המטרה הזו. יש לוודא שיש פיקוח של היחידה הסביבתית ושל הוועדה המחוזית לבניה. הוועדה ציינה שגם לאגף ולפקחיו יש יכולת לבצע אכיפה או לכל הפחות פיקוח והסברה בנושא הקמינים. בבני שמעון מגיע הפקח של המועצה כשיש תלונות. הפקח בודק את מצב הקמין, העצים, הארובה וכו' ומבצע גם הסברה כלפי בעל הבית על מנת שיעמוד בתקנים. הסגן הוסיף שאולי צריך לעודד על ידי המועצה העברה לקמיני גז וללוות את התהליך. הוועדה הדגישה שמי שצריך להוביל את המדיניות הם מחזיק התיק והאגף יחד עם הוועדה לאיכה"ס. האמירה העקרונית על איסור קמיני עץ צריכה להגיע עם הסברה אחרי הצעת החלטה במליאה שתתן לזה תוקף. חוק עזר לא רלבנטי כרגע מכיוון שמשרד הגנ"ס ומשפטים לא מאפשרים לקדם חוק עזר בנושא קמינים. האכיפה יכולה להיות בנושאי תכנון ובנייה ובנוסף לקיים הסברה אינטנסיבית.

טלי מנהלת הבריאות שמחה מאוד שהנושא עולה. **ישנה פגיעה קשה של קמינים בתושבים דבר שגורם לפגיעה בריאותית קשה ולסוגי תחלואה רבים. עצם העיסוק בנושא הזה הוא אמירה של המועצה שבריאות התושבים חשובה לה והנושא נמצא בסדר עדיפויות גבוה.** ההתחלה היא בהעלאת המודעות לנושא הזה. יש המון דרכים לעשות זאת. ניתן לעשות בדיקת זיהום אוויר בתוך הבית ובכך לשכנע בעלי קמינים לוותר על הקמין. לדעתה של **טלי** המטרה המועצתית צריכה להיות הפסקה מוחלטת של השימוש בקמיני עצים.

הוועדה ציינה שמדובר על תהליך, בדומה למאבק בשריפות הפסולת, תהליך שצריך להיות מלווה בהסברה, חקיקת חוקי עזר ובהמשך גם אכיפה. המטרה צריכה להיות הפסקת מקורות של זיהום אוויר. הבסיס לנושא הקמינים צריך להיות בדיקת איכות האוויר וזיהוי בעיית זיהום אוויר. **מהנדס המועצה** מסר שהחוק מאפשר קמיני עצים. לדבריו צריך קודם כל לייצר הסברה ושיתוף ציבור על סכנות הקמינים. אין לאשכול ועדה מקומית לתכנון ובנייה ובוריס מציע לתאם פגישה עם מהנדס השמעונים ולהבין מה הגישה של הוועדה המרחבית. האם ניתן לקיים החרגה של המועצה האזורית אשכול בתוך הוועדה בהקשר לקמיני עץ.

הוועדה ציינה שמדובר בנושא שאמור להיות חלק מתוכנית העבודה של האגף ומחלקת הבריאות – צמצום זיהום האוויר באשכול תוך פירוק ליעדים שניתן לעמוד בהם (שריפות חקלאיות, קמינים, ריסוסים וכו'). בנוגע להסברה אין צורך לחכות. ההסברה היא קריטית ולא תלויה בשום דבר. להדגיש את הפגיעה הבריאותית הקשה, להסביר מהו קמין תקין, איך ניתן להקטין את הנזק מקמין פעיל. יש לייצר שיתוף בין אגף סביבה למחלקת חינוך. חברי הוועדה הציעו לקבל החלטה עקרונית על איסור שימוש בקמינים במועצה בתוך תקופה מסוימת. תהליך נכון הוא לצאת בהצהרה של הנהגת המועצה שבאשכול יהיה אוויר נקי אבל בלי לקבוע עדיין תאריכים עתידיים לביטול השימוש בקמינים וזאת מבלי שנעשה תהליך נכון ומקיף. כרגע יש למנוע הקמה של קמינים חדשים, להפחית שימוש בקמינים ישנים ולייצר מודעות לנזקי הקמינים. **הדבר הנכון הוא הקמת צוות עבודה מצומצם שייפגש ויביא לוועדה ואח"כ למליאה הצעת החלטה מובנית וברורה. זה לא סותר דברור מידי של הנושא.** מנהלת האגף הסכימה שיש להקים צוות מצומצם שיבדוק את הנושא, ילמד אותו ויביא הצעת החלטה. ניתן להשיג נתוני זיהום אוויר בעזרת שחר יסינובסקי ולפרסם לתושבים את רמות הזיהום. הוועדה החליטה להקים צוות מצומצם שיעסוק בנושא. נושא ההסברה צריך להיות מקודם בדחיפות.

מצגת מנהלת האגף לסיכום שנת 2022

האגף עסק רבות בשנה החולפת **בנהלי אכיפה ובחוקי עזר**. נעשתה עבודה פנימית של הפקחים והאגף שהגדירו שגרות אכיפה. המועצה חולקה לשלושה מרחבים ובתוכם מקומות מרכזיים עליהם צריך לשים תשומת לב. שגרות האכיפה מאפשרות לראות האם יש השלכת פסולת חדשה. החלה הצטיידות באמצעי אכיפה כגון מצלמות שטח וכו'. נושא נוסף בו עסק האגף הוא הקשר מול הנהגות היישובים, כלומר האחריות על נושא המפגעים היא לא רק של האזרח או החקלאי אלא גם של הנהגות. שיתוף הנהגות

עוזר בפתרון הבעיה. גם הטיפול במפגעי העבר דרך קרן הניקיון בוצע בשיתוף הנהגות הישובים. הפקחים קיבלו השנה את סמכויות האכיפה וישנה עבודה בשלושה מישורים – עבודה עם יחידת ינשוף והיחידה הסביבתית. חלק מהאכיפה דרך פקחי המועצה וחלק דרך היחידות החיצוניות בהתאם למצב בשטח. יש רצון לחזק את העבודה ושיתוף הפעולה עם כוחות מג"ב במועצה.

פקחי האגף התחילו לתת קנסות גבוהים על שריפת פסולת (בליווי של התובעת העירונית). ניתנו 4 קנסות בסכומים של 12000 ₪ שיצרו אימפקט חזק מאוד במועצה. כשהפקח מגיע למקום שריפה הוא משייך את הקרקע לאדם ואז מנסה לאתר אותו. אם לא איתר את בעל הקרקע הוא מזמין שופל ומחייב את החקלאי. במקרה והקרקע הציבורית הוא פונה להנהגת הישוב. על השלכת פסולת מקבלים התרעה ודרישה לתשלום מידי ובשלב הבא ניתן קנס. הוועדה ציינה שגם נושא השלכת הפסולת מחייב קנסות. חוקי העזר הוא נושא נוסף בהקשר לנהלי האכיפה. הוקם שולחן עגול של אגפי המועצה בנוגע לחוקי העזר. התובעת העירונית עוזרת בתהליך שנמצא עדיין בראשיתו. המועצה מעוניינת להגיע למצב שחוקי העזר ילוו באפשרות של סמכויות אכיפה ומתן קנסות.

פאן נוסף בו עסק האגף הוא **הדברות על ידי אגף התברואה**. נושא הזבובים, היתושים וכו'. הדברת יתושים נעשית בנחל הבשור. בנוסף יש את יתוש הטיגריס שגדל בחצרות הבתים. בנושא הזבובים כל ישוב מחליט האם לעשות את תחום ההדברה עם המועצה או באופן עצמאי. **לישמניה** – ישנה בעיה גדולה ברעים. חסרים נתונים מכיוון שאנשים לא מדווחים וזה לא נרשם במשרד הבריאות. השנה הכניס האגף את נושא המאבק בלישמניה לבסיס התקציב מכיוון שבשנים קודמות לא קיבלנו כספי קול קורא. מחלקת בריאות לא מיודעת על הנושא. **הוועדה** הדגישה שהנושא חמור ואנו עוסקים בו כבר כמה שנים. התחושה היא שאין קו מנחה מועצתי בנושא ושיתופי פעולה. הנושא נופל בין הכיסאות. על המועצה לשקול הקמת צוות חוצה אגפים שיגבש מדיניות מסודרת בנושא הלישמניה שפוגע בריאותית בתושבי המועצה. נושא נמלי האש – אין כמעט פניות לאגף בנושא זה. קולות קוראים מתקבלים בין היתר על פי פניות תושבים למוקד. יש לעודד הסברה ולעודד פניות למוקד.

סביבה וקיימות – התקיימו כמה מהלכים בנושא תוך מתן דגש על שיתופי פעולה עם גורמים במועצה. שירות לתושב ולסביבה – הוחלף קבלן הפינוי של הקרטון והנייר והורחבה תוכנית הפינוי. פינוי האלקטרוניקה ממשיך כל חודש עם תוצאות טובות. הפחים הכתומים במועצה תוגברו ויש תהליך החלפה של פחים כתומים שבורים. התקיים מבצע פינוי פסולת בניין ומתוכנן עוד פינוי גדול בעזרת הקרן לשטחים פתוחים במהלך 2023. יש מענה מהיר יותר לתושבים דרך הוואטסאפ של האגף וגם למזכירות היישובים. נעשה ניקיון באזור צוחר ומבצע ניקיון באבשלום. התקדם הטיפול בגזם גנני בישובים. הקול קורא לאיסוף חומרי הדברה הובל על ידי מחלקת חקלאות ומי שיוביל את האיסוף הוא האגף לאיכה"ס. יש קבוצת וואטסאפ של עדכונים ושיח עם נציגי הישובים. כלובי הבקבוקים יאספו בפברואר. היו יוזמות של ישובים שונים שיזמו ימי ניקיון שכללו בתוכם הסברה סביבתית. סיירת הכלניות תמשך גם השנה בשיתוף פעולה עם גופים שונים. תהיה הסברה שתתמקד בצמצום שימוש בחד"פ, איסוף אשפה ושמירה על החקלאות והסביבה. היו ימי ניקיון עם גני הילדים. המשומשוק התקיים בפעם השביעית. myfactory (הסברה על פסולת אלקטרונית) הגיע השנה לחלוציות. הוכנסו מדיחי כלים לכל הגנים.

הכשרת נאמני סביבה – היו 24 מתנדבים מ17 ישובים שעברו את ההכשרה. החלום הזה מתחיל להתגשם.

פניות למוקד – יש ירידה בפניות על שריפות ועל תברואה ועלייה קלה בפניות בנושא הזבובים. יש עלייה משמעותית בפניות בנושא דבורים וצרעות. יש איסוף וחילוץ של כוורת דבורים.

נושא הוטרניריה – הוועדה ביקשה פעמים רבות שכל דיווח של התושבים הקשור לוטרניריה יהיה דרך מוקד המועצה ולא דרך מוקד הוטרניריה. סגן ראש המועצה עדכן שסוכם שמי שמתקשר למוקד המועצה בנושאי וטרניריה מחברים אותו למוקד הוטרנירי. לא נפתח פנייה למוקד מכיוון שהנושא מטופל בסוף על ידי הוטרניריה של אשכול הרשויות.

זבובים ביבול – המצב ביבול קשה מאוד. זבובים עוקצים, זבובנים וכו'. לדברי האגף לא מצליחים למצוא את המפגעים ויש לדווח למוקד. הוועדה הדגישה שתושבי יבול כבר מיואשים לחלוטין מהנושא ולכן לא מדווחים למוקד.

נתוני פסולת – 59 אחוז שנאספה היא פסולת בניין ו39 אחוז פסולת גושית. 94 אחוז מהפסולת במועצה הולכת להטמנה. הנתונים לא טובים. **הוועדה** העלתה שוב את נושא הקומפוסטרים ואת הפחתת ההטמנה המשמעותית מאוד שיכולה לנבוע משימוש בקומפוסטרים וביקשה לבחון שוב את הנושא הזה. סוכם שיערך דיון מיוחד על הנושא בישיבה נפרדת. **הוועדה** ציינה שיש להמשיך כל הזמן בהסברה ובפרסום.

סיכום – מטרות האגף לשנת 2023 - צמצום תביעת הרגל האקולוגית. להמשיך להתמקד בשלושת ה R (radius, recycle, reuse), טיפול במפגעים סביבתיים. הפיכת העסקים למאושרים ומאושרים.

הוועדה הודתה מאוד למנהלת האגף על העשייה הרבה והחשובה ועל השיתוף.